

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj... Négyszázötven forint... Hirdetési felvételt... Kéziratok vissza nem adandók.

termesü... KI HEGYIBOR

tabban kezelve... egyszerűen hordószámra.

árak... — frt 24 kr. — 12 — 16 —

krajczáért váltatnak vissza. József Zelmos.

Debreczenben.

BRIG... MONATJA

VALÓDI... KÉRDÉS... 6

Üsánok József, Gerebly Fülöp

KITÜNTETÉS... SZÉKES FEHÉRVÁR... 1879.

...KÁK

...KÁK

...KÁK

...KÁK

...KÁK

...KÁK

...KÁK

...KÁK

...KÁK

...KÁK

A manifesztum ellenjegyzése.

Alkotmányos országban eddig legalább az volt az eljárás, — hogy mindazt, mit az ország uralkodója cselekszik, vagy tétetni rendel, azt annak egyik minisztere mindig ellenjegyzeni volt köteles.

Talán Kállay Béni ur ki azon tartományok minden határára? Ez nem lehet olyat, mert Kállay ur nem Magyarország felelős minisztere; Orczy br. pedig alig ha követi az uralkodót a táborokban: megfog hát a manifesztum jelenni a fegyverek fénye és hatalma alatt, s mire Tisza kormány elnök kifürdötte magát, előtte fog leani befejezett ténykép az annektálást kihirdető manifesztum, melyet ő már kezdetben jóra hagyott, csak az időt nem tudta eddig tanácsolni, a melyben az kihirdetessék.

És így most nemcsak a 27. nap mulva összehívandó országgyűlés, de Tisza ur is meg lesz lepetve a feje felet bevégzett ténynek a hadsereg élén történt ünnepélyes kihirdetésével, melyet miként fog majd a parlamentbe beajánlani: azt még képzelnem sem tudjuk.

Igaz, hogy a magyar országgyűlés 10. év óta hozzá van szoktatva az ily meglepetésekhez; hanem még nem emlékszünk a történelemben arra, hogy béke idején, melyet oly sok millió katonai fegyver tart fenn, akkor is azok fegyvere éléről repült volna világra egy alkotmányos ország érdeklő manifesztum.

Éppen ebből kiindulva az joggal meg, hogy a N. Fr. Pressé-nek örökös kíváncsiságáért valaki, mint jó forrásból merített hírt adta e kacsát tollába, hogy szabadulhasson tőle.

Mert mi kiknek hazánk függetlensége áll vezér elvünkül, bátran elmerjük mondani azt, hogy hazánk alkotmánya ez aerában még nem szenvedett csorbát onnét, a honnan ama decretálásnak jönnie kellene, hiszen párt különbség nélkül elősmért dolog az, hogy Magyarország fejedelme a kerekföld legalkotmányosabb uralkodója.

Ha tehát kissé nyugtalanított is benünket ez a talán »kacsá« híre bizonyára nem onnan féltettük az ország és fejedelmünk e sarkalatos jog sérelmét, hanem az ország kormány elnökének távollététől és netaláni figyelmetlenségétől, mert sok minden megtörtént már Tisza kormányelnökségének homályos napjai alatt, főképp midőn szemüvegét véletlenül el cseréli — a mit azóban, hogy most és éppen ez ügyben megtörtént volna a nem merünk elhinni.

== Az új országház építésére vonatkozó ajánlatokat tárgyalta. Összesen négy ajánlat érkezett be, melyek feibontására bizottságot küldtek ki Lechner Lajos minisztertanácsos elnökele alatt. Az első ajánlatot a Holzpach A. és fia cég és Hausmann Sándor közösen adták be, kik a föld-, kőműves és állvány munkákat 2.487.390.45 forintért vállalták el, a második ajánlat Pucher József építész és 3.924.372 forintól szól, a harmadik a bécsi általános osztrák-építési társulat ajánlata 1.094.208,76 frt összegben, a negyedik Kéler Napoleon építészé, ki 2.840.075,85 frtért vállalkozott. Minden ajánlathoz mellékelve volt a 2/100-os bantápnéz lefektetéséről szóló kimutatás. A bizottság most már főfővizsgálni fogja a beérkezett ajánlatokat, hogy jelentést tehessen Tisza Lajos grófnak az építő bizottság elnökének, a ki végleg dönteni fog ez ügyben.

== A magyar nyelv az államvasutaknál. A magyar kir. államvasutak igazgatósága a következő rendeletet intézte össze alkalmazottaihoz: „A hivatalos magyar nyelv elsajátítása az összes hazai vasúti alkalmazottaknak számra

rendelettel tétett kötelességüké, mindméllett intézetüknek még van egyesek, kik ehelyi kötelességüknek nem felelnek meg. Ugyanezért a közm. és közl. miniszter ur ó méltóságának az évi aug. 11-én 18.667. sz. a. kelet rendeletéből felhivatnak az összes alkalmazottak, hogy a mennyiben a hivatalos magyar nyelvet a szolgálat által követelt mértékben beszélni és írásban nem bírnák — azt a jelen körülmények megjelölésétől számított egy év, mint végső határidő alatt teljesen elsajátítani kötelességüknek ismerjük, annál is inkább, mert ezen egy év eltelével, ha nyelvbeli képességük megállapítása vegett a közm. és közl. miniszter ur ó méltósága által e célból külön kirendeendő bizottság előtt megfellelő vizsgáló letételére fognak köteleztetni, s a mennyiben ezt a vizsgálatot teljes sikerrel meg nem állánák, s emiatt a szolgálatból elbocsátatnák, ezt egyedül maguknak tulajdonítsák. Az egyes szolgálati főnökök megkülönböztetés utasítottak, hogy minden alárendeltjeiket, kik a hivatalos magyar nyelvet kellő mérvben nem bírnák, — eme rendeletre külön is figyelmeztessék.

== Magasabb légkörből. A parisi politikai körök arra magyarázzák a kremsieri találkozást, a német-osztrák-magyar szövetség Oroszország hozzájárulása által hármas szövetségé változott s miután Nemzetország aggodalmait már korábban elozlatta Oroszország, most Ausztria-Magyarország is megnyugtató ígéretet nyert a balkántartományokra nézve. Remélhető tehát, hogy a nagy keleti kérdés a legközelebbi időben nem fogják bolygatni.

== Utól. Ugron Gabor marosvásárhelyi képviselő jövő hónap közepén körutat tesz kerületében hogy beszédet mondjon a jelenlegi politikai helyzetéről és az országgyűlés utolsó ülésszakának munkájáról. — Kémény Gabor br. közlekedési miniszter szept. 2-án Petroszkyba érkezik a szurdoki szorosban képző ut megtekintésére. Tisza miniszterelnökkel egyidejűleg, ki Ostendéből Beszbe érkezett, gr. Khuen-Hedervary ban és Bedekovich hóvát miniszter is Beszbe érkeztek, hogy hónap 6 Felségnél előterjesztést tegyenek. — A occupált tartományokból Kosta Hormann kormánytanácsos vezetése alatt hadóli küldöttség fog menni Pozsegába a királyhoz. A küldött, ségben résztvesznek a szerajevói polgármester, az egész közegtanács számos notabilitás, az összes kerületi küldöttei a kerületi főnökök vezetése alatt, összesen 250-en.

Oroszország világitás mellett.

E pillanatban, midőn az orosz csárnak Középszasia czárjává leendő koronáztatása ismét szóba jött több lapban, kiváló érdeket bírhat a „Daily Telegraph”-nak Oroszország nagyhatalmi állásáról most megjelent melyreható fejtegetése, melyet a következőkben ismergetünk:

Az orosz ügyek ez idő szerintem birak többé Nyugat-Európa nézve mindent ab-orbeáló eruekkel. A minisztak, kik amaz orias birodalom által nyújtott kelet határteret kepeztek, megszűntek a czar autokratá uraima iránt gyűlöletük tüntető kifejezést adni, ambar bajos megmondani, hogy a vulcanicus tűz hol s mikor fog újra kitörni. Hogy meg mindig jók van öröküdi a muszka autocrata drága elele telet: elege mutajjak a rendkívüli elővigyazati rendszabályok az utóbbi császártalálkozásnál Kremsierben. De e pillanatban legaltab »földalatti Oroszország» kegyetlen machinatioi nem hoznak látható gyümölcsöket a birodalom közhatalnokainak meggyilkolásáról szóló rémes történetek is elhallgatnak szerencsésen.

Mind ezek dacára Oroszországban egészben veve rosszul a dolgok. A birodalom teste sokkal csúszalissabb, sokkal nehezekebb, hogy sem ne erueze, hogy a tavol esó fajok nem forralnak-e gonoszat a központi autoritas ellen. A Leugyeior-zagot megragadó szoritasa sem tagült, de söt szükségesnek látta keuszteritni Nemzetország, hogy legyen segítseger a szerencsétlen kis ország beuszitoteinek kitzésevel.

A minap a czar birodalma egy másik zugába utazott és Finland lakosságának dolgot fogadta Heisingorsaan, e kiralyssag szekhelyen. Minden vigan ment, mint a menyegzői csengetyű, a czar egész látogatása alatt balti tartományaiab; a függony azonban felteuont a számunkra egy pillanatra egy oly esemény által, mely az uralkodó eluzasat követte.

Szükségesnek találták Riga és Reval tengerparti városok polgármestereit hivatalukból elmozdítani. E városok, ambar nem képezik kiegeszitő reszet Finlandnak, mint ama tartományok, a svéd monarchiatól lettek elhó

dítva. Finland és tulajdonképeni balt tartományai, Lavinia, Eszthonia és Kurland meghódításuk óta mindig szaktak képeztek Oroszország szemében. Az eibocsátott polgármestereknek azt röjk fel, hogy hivatalos jelentéseikben és leveleikben vonatkozott elfogadni az orosz nyelvet. Ok előnyt adtak annak a nyelvnek, melyet maguk, valamint a lakosság nagy része beszél és ír; es ezen nemacságuk miatt a czar külön rendeletre lettek hivatalos állasuktól elmozdítva.

Oroszország utóbbi időben azzal tett kísérletet az egész birodalom összeforrásására, hogy egységes katonai szolgálati törvényt hozott és az orosz nyelvet tette kötelezővé minden tartományban a hivatalos közléseknél. Csak természetes, hogy a pétérvári kormány az összes tájszólásokat és a különböző nyelveket az orosz nyelvbe kívánja elenyésztetni. Az elégtelenség, melyet ezen rendeletek előideztek, kivethető a pétérvári sajtó hangjából, valamint a két hazafias polgármester kegyvesztésétől. Finlandnak annyiszor megondoták már, hogy csak a nagy orosz birodalom kegyelméből áll fenn, hogy az általai okmányokban ünnepelesen biztosított szabadságot bármely pillanattal elvehetik.

E kell ismernünk a kétségbe vonhatlan teüyt, hogy Oroszország nem egységes egyöntu hatalom, hanem darabok összetetele, különböző nemzetiségek szövetege, egy katonai törvény vas abroncs alatt. Mindazonáltal a muszka colossus főképp slav elemekből áll, ambar a látszólagos solidaritas, melyet Európa szemében magának adni tud, kissé illusorius lehet. Az összes európai nemzetek, igaz, különböző nemzetiségek keverekéből kepződtek; de Oroszországban a különféle reszek amalgamatioja még igen kevesse végbe.

Wallace ur Oroszországról irt kitünő műveben azt állítja, hogy a hol csak Oroszország kiterjeszti határait oly törzsek felé, melyeknek a nyers polytheismus kívül nincs más vallásuk, a különböző törzseknek az ortodox egyház tagjaivá leendő átteritese könnyen megy, de az eredmény a pogány és keresztény ritusoknak sajátagos kevereke. A hol azonban Oroszország mohamedan, protestans vagy római katolikus fajokkal jó érintkezésbe, a vallás a nemzeti összeforrásának erős akadályá marad. A turáni törzseket tekintetben kívül hagyva, azt állítja amaz író, es pedig minden tulzas nélkül, hogy az orosz-német, a lengyel, a finn, a georgian és az örmény anyyira különbözőnek egymástól, mint a francia, az olasz és az angol. Nem egészen helyes tehát Oroszországot végleg megalakult nemzetnek tekinteni.

Amaz érdekes nemzeti processusban van most ez ország, melyet Herbert Spencer követeli, a homogenitásnak a heterogenitástól való kifolyásnak neveznek. A vegyelemek, összetételükbe meg nem higitak meg; a szlav elem határozott tulsiyaban van, de az nem vegyült még elege a többi alkotrészekkel. A különféle nyelv a birodalomnak egymástól távol eső reszeben már magában veve is természetes akadályt képezi a russificationnak. Ugy van ez, mintha Scoczia és Irland meg mindig nem beszéljenek mást, mint eredeti gallikai nyelveket. Hogyan terjedhessen el az orosz civilizatio, mar tudniükli a mennyi van, mi kor például a finne, a livlandiak és estlandiak visszautasítják az egész birodalom hivatalos nyelvet?

Nyilvánvaló, hogy az efféle nehézségeket csak hosszú idő leloiyasa enyészetheti el, mint azt minden európai nemzet tapasztalhatta. De dacára annak hogy Oroszország még nem assimilálta azon régiokat, a melyeket bir, hatalmas centralis tömegevel, melynek Moszkva a fővárosa, meg mindig folytatja a hódítást, ambar ezen foglalások megzavarják pénzügyeit es ekkent az elfoglalt tartományok corruptait hivatalnokoknak lesznek kiszogaltatva. Minden finlandi forrón imádkozik, hogy legyen bajja megmentve az ilyen orosz hivatalnokoktól. De azért megis csak nyegle orosz nemese, Pétérvár járdataposói lesznek azok, akik a birodalomtól távoli régiókba számüzetnek, hogy ott proconsuli hatalmat gyakoroljanak.

Svédország meg nem adta fel végkép a reményt, hogy elvesztett balti tartományait vissza fogja nyerni egy napon; es bizony: rá félreismerhetlen ellenségeskedést is éreznek a finne orosz hódítók iránt, kik a finne elismert ellenségei is voltak mindaddig, míg a hódítás megtörtént. Nagyon valószínűtlen, hogy a Balti tengerből ismét »svéd földközi tenger« váljék, aminőnek azt Nagy Peter találta, vagy hogy Finland visszazaadassék Gusztáv Adolf örökösének. De az a tény igaz, hogy Oroszország nagyon sebhét, főképp a balt tenger felőli reszekben, a melyek az orosz birodalomba soha be nem ovidatnak. Ha haboru törne ki Oroszország és egy más hatalom közt, a hadi törvény kényszeritene fogja a finneket a

muszák soraiban harczolni, de nagyon valószínű, hogy a lakosság rokonszenve nem a czar, az ő nagy fejedelmük mellett lesz.

Iskolánk és a német nyelv.

A mi tanítási módszerünknek sok furcsa sajátósága — vagy talán jobban mondva hibája van, nem érzem magamat arra hivatottnak, hogy mindezen hibákat feltárjam, jelenleg csupán egyre kívánom felhívni a figyelmet, azon hibára, melyet sokan éppen nem tartanak hibának, másokban pedig gyakran kihívta maga ellen az elítelő kritika — t. i. a német nyelv tanításának iskolánkban való kötelező voltára.

Nem az úgynevezett magyar chavivnizmus beszél belőlem, mely mindent rossznak tart, mindent gyűlöli, ha nem magyar, — hanem csupán egyszerű megmondolása a dolognak, egyszerű észlelése annak, hogy mi akkor is germanizálóunk, midőn akkor nem kényszeritettek bennünket. Már pedig a germanizálás — vagy ne nevezzük éppen annak — hanem idegen nyelvráerősítés a kólásának egy más névre — olyan bűn, mely a bazaarúisnál alig áll egy pár fokkal fentebb.

Más országok felsőbb tanintézteiben hallatlan dolog az, hogy valamely idegen nyelvet kötelező tanítárgyá tegyék, sőt az angolok, francziák s nemetek, kik magukat a civilizáció terén elsőnek valijk, rendszeren csak saját anyanyelvüket beszélik, ezen népeknek nagyon kevés százeleka tanul meg valamely idegen nyelvet is. Pedig rájuk nézve az idegen nyelv megtanulása nem jár vesztélyel, hisz az ő nyelvüket a millióknak sokasága beszéli, — es mégis helyesen-e vagy helytelenül — nemzeti önerzetből es elitékenységtől lehetőleg mellőzik az idegen nyelveket.

Nálunk megfordítva áll a dolog. Mig népiscolánkban a mai napig sem tudtuk keresztülvinni azt, hogy a magyar nyelv mindenikben kötelező tantárgy legyen, addig gymnasiumainkban a német nyelv kötelező tantárgy van behozva? Hol van itt a logika? Hol van itt az a támpont, a melyből védeni lehetne a német nyelv kötelező tanítását? Es ne feledjük, hogy mi csekély számból álló nemzet vagyunk, a mi magyarságunkból csak egy parányi reszt is feladul, nagy vesztélyt hozhat a jövőben ránk.

De hát azt mondják erre a tölcsek, a német nyelv nélkül mai nap nem lehet megélni, azért kell azt tanítanunk! Oh szászorsági uristen! kicsoda okoskodás ez! Ez azt jelenti, hogy mi magyarok, mint nemzet, mint ország nem léteznék s ha élni akarunk, meg kell tanulnunk a »hözenträger« dicső nemzetének nyelvet, különben elpusztulunk!

Siralmas jajveszkeelés! De hát ez már ma divatban van s a ferde eszméknek, vagyis a hóbortoknak a k rendese az a sajátóságuk, hogy sokkal hamarabb gyökeret vernek, mint az éltetrelvaló, éltetrehívó eszme, s ellenök küzdeni éppen olyan nehéz, mint akár a divat hóbortjai ellen, mert védelemzői vagy számo mosolylyal fogadják az ellenvéleményt, vagy pedig egyenesen kikaczagják!

Es ha már idegen nyelveket kell ifjúságunknak tanulni, miért szorítják éppen a német nyelvet tanulásra? Holott a német volt nekünk egy a multban, mint a jelenben — mutaja a drezdai eset — a legmegátalkodottabb ellenségnök a német sajtó, nem annyira tudatlanságból, mint rosszakarathóly halmozott el bennünket annyi piszokkal, hogy európai közvélemény előtt meg a mai napig sem tudtuk magunkat tökéletesen reabilitálni! Tíz a vízzel, bor a sörrel hamarabb rokonul, mint mi a némettel, es mégis ennek »der-die-das«-at kell iskolánkban magóinkul!

E mellett meg tekintetbe veve a német nyelv számtalan gyarlóságát, ismervé azt a zagya nyelvet, tekintetbe véve azt, hogy a német cultura távolról sem áll olyan magaslaton, mint az a »Culturovok« hirdeti, tekintve a német hódvilágoló poézist, eskönyös, butító philosophiáját; tökéletesen érthetetlen előttem, hogy miért vették be a német nyelvet kötelező tantárgynak? Hiszen ha a valódi cultura után törekszünk, ott van a francia es angol nyelv, ezek a valódi világnyelvek, ezek vezetnek el bennünket a modern cultura forrásaihoz, tessék ezeket tanítani, míg a német nyelv csupán azért cultur nyelv, mert e sáska szaporaságu nép a föld minden zugába betolakodik, lenne csak a magyar nép csak félfányi számu, mint a német: bizonyos, hogy őseink erőteljes, csengő nyelve jobban el volna terjedve, mint a német söriző mackóság!

De hát — mondja Mark Twain, az eszakerikai humorista — egy józan ember miképp igazodhatik el olyan nyelvben, a melyben a leány semleges nemű (das Mädchen),

* Város földjei. A város földjei közül berbe árverésel kiadattak ujabbán: A Széchenyi-utca végén levő föld, kivette M. U. le. haly; a kincses-hegyi föld, kivette T. E. g. István; a savoskúti csapadék m. föld, kivette Stein Mór, Pallagi 4-ik tag föld, bírójé Reichman Hermann.

* Estély. A helybeli kat. hivatal személyzete tegnapelőtt este a Kassáról ide ideiglenesen (segítés végett) áthelyezett tisztviselők tisztelőre estélyt rendeztek.

* Dühös ember. Tegnap este jelentették a rendőrségnek, hogy Nagy Sándor helybeli lakos a cselegdél utcában nejének ágyneműjét késél összehasogatta, s aztán a kést nejének fordította, ki azonban elmenekült. Nagy Sándort elfogták.

* A Hortobágyon a jószágok száma ismét szaporodni kezd. Sok gazda hajta kifelé jószágait az ujra zöldülő mezőre.

* Mennyiségben a népsikolában cím alatt egy számosan kiállított művelet meg a debreczeni könyvtárban, melyet Kovács S. Lajos tanítókepedzenknek jelszavára írt s tisztán ref. egyházkerület adott ki. A munka, mely vezérkönyvet képez az elemi iskola I-VI. osztályában tanulóknak számára, kapható ifj. Csáthy Károly könyvkereskedőnél 29 ívre terjed s ára 1 frt 80 kr. Ajánljuk a neptanítóknak figyelmébe.

* Ügyvédi iroda. Márton Imre ügyvéd közhírré teszi, hogy lakását s irodáját Nagy-petefia utcáról a Piac-utcára, a Dr. Ujtai József házához (2137. sz.) helyezte át.

* Az almahejak győgyereje. Egy orvos állítja, hogy a kályhán pirított almahej tustje mellhajok ellen gyógyítható hatással bír. E lehetőség is, minthogy tudjuk, hogy kályhán melegített kátrány gőzeinek beszívása tudósok szerint is kigyógyított már. Másrészt könnyen belátható, hogy a gyógyszernek közvetlen sokkal inkább lehet hatása a légzési szervekre, mintha újat a gyomorban át kenytelen volna.

* Legjobb a madárnak régi feszkében Gyuri bácsi, Papp György bátyánk, Debreczen egyik legtypikusabb alakja, ki pár éven át ölekezett a nagyerdővel: visszatért az ő kis otthonába, csegedutczai saját házába, hol vendéglői helyiséget holnapután, szombaton este megnyitja. — A derek vendéglős otthonias üzletének ajánlása helyett csak jelezünk a megnyitási híre nagyszámu látogatóinak, — kik bizonyára sietnek felkeresni az „őreg” (?) urat.

* Halalozás. Mint egy szatmári táviratunk tudatja, S. M. o. c. z. r. Ignáczi c. püspök szatmári nagyprepost szeptember 1-én reggel 8 órakor meghalt. Temetése ma délelőtt ment végbe.

* Egy jó családból való iskolákat végzett fiú, egy fűszer-üzetbe a piacdon azonnal felvetetik.

Hazánk s a külföld.

— Tömeges elfogatások Odesszában. Odesszából jelentik augusztus 30-iki kelettel: Az orosz uralkodó pár kievi utazása alkalmával a politikai hatóság és különösen a csendőrség minden intézkedést megtett, hogy a még mindig gyanus szemmel tartott tanuló ifjúság, a csári pár utazásának tartamára, Ar-taimatianná veteessenek. Aug. 25-én éjjel, mikor a csári pár még Kremserben volt, 150 fiatal ember és tanuló lakásán tartották házmototást és ha valamely gyanus könyvet, vagy levelet találtak, annak tulajdonosát n. rendőrök magukkal vitték. Az elfogottak legnagyobb részét csak tegnapelőtt bocsátották ismét szabadon. Egy nagy csoport fiatal embert és leányt azonban még mindig fogva tartanak, mert, mint mondják, újabb összeesküvést fedeztek fel a csár ellen. A városban ez elfogatások következtében nagy panik uralkodott. Hogy egyik-másik lakás izgalmas jelenetek színhelye volt,

az természetes. Mulatságos epizódokban sem volt hiány. Két csendőrtiszt, nyolcz csendőr kiseretében este 10 órakor elindult a városban kívül fekvő Arsalvsky nyaralóba, hol több politikailag gyanus tanuló lakott. A csendőrök nem akarták, hogy valaki felismerje őket az uton és ezért köpönyegbe burkolódtak; a nyaraló egyik órá, ki a városból szintén a nyaralóba akart menni, beörökök tartotta őket, s mert hallotta is, hogy a nyaralót emlegettek, visszasietett a városba és readörökkel tért vissza. A lovas rendőrök csakhamar kiértek és a köpönyegeikbe burkolt csendőroket az udvaron körülfogták és le akarták őket tartóztatni. A tevédes csakhamar kiderült és a házmototást nagy szigorral tartották meg. A tanulók szobáiban meg a padlót is elszakították.

— Vendégek az orsz. kiállításon. A lengyel vendégek ünnepezes fogadtatására mozgalom indult meg az egyetemi ifjúság körében. A fogadtatás előkészítésére bizottság alakult. — Cs. e. h. e. k. B. u. d. a. p. e. s. t. e. n. Tegnap fel 8 órakor az osztrák-magyar államasutak külön vonaton 300 cseh gazdász érkezett a fővárosba a kiállítás megtekintése végett. A pályaházban a budapesti cseh egyelet küldöttsége üdvözölte a vendégeket, kiknek elen Novák elnök állott. A vendégek legnagyobb részét a csauszlaui-vidéki gazdasági egyesület tagja. A társaság, melyben sok nő is volt, 10 órakor a vigadó előtt gyűlt össze s testületileg a kiállításba vonult, hol kisebb csoportokra oszlva megkezdtek a szemlét.

— De Gubernatis könyve. H. z. n. k. r. o. k. sokat olvasott a közbűség a híres olasz tudós, De Gubernatis grófól, ki tavaszkor bejárta Magyarországot, hogy megismerkedje viszonyokkal, miniket egy könyben bemutatson a világnak.

Nagy volt a várakozás, melyet a könyvhöz kötötünk. Annyi mende-monda után végre hallatni fogja hallani hangját egy igazmondó tekintély. Hallani fogjuk egy elfogulatlan szemlélő őszinte kritikáját. Attól tartottak, hogy a tudós gróf annyit dicséretet talál ránk rakni, hogy nem bírjuk elviselni.

Nos — ami a jóakaratot illeti, azt nem lehet megtagadni az olasz tudós könyveől, irodalmi, tudományos becsé szinten elvitathatatlan; csak az az egy baj, hogy információit onnan vette, ahonnan kapta, nem igen törődve annak megbízhatóságával. Így aztán bebecsultak a könyvből oly történelmi, irodalmi s politikai absurdumok, mik az egésznek jó hatását semmivé teszik.

Petőfi példál De Gubernatis szemében egy dühös szerb, ki véletlenül a magyar alföldön született. Szeriote Petőfi forradalmi költészetében nem a magyar nép geniusza nyilatkozott, hanem a délszláv heveség. Kossuthról nem tagadja meg a tehetséges nagyságát, de nem ismeri el, hogy államférfi volt, különben nem szakított volna oly talentumokkal, mint hg. Eszterházy Pál, gr. Apponyi György.

Általában ami dicsőseges forradalmunk mely e század legfényesebb, legbőszesebb eseménye, De Gubernatis szemében nem egyéb, mint egy oly szomorú időszak, melyben az anarchia megzavarta a haladás természetes menetét.

Jelenleg a nagyjainkról szólva. Irányi Dánielnek fekkölt, nemes demokratizmusa számára csak korholó szava van. Általában a tudós gróf gyanus szemmel néz mindent ami demokrata. Mulatságos, hogy a gróf megrója Irányit, hogy szalonias a fellépése. A gróf a demokratát nyilván borzas fejű, piszkos körmökkel, feireört sarku cipőben kezeli.

Hanem annál több dicséretet rak Trefort Ágostourra, a ki szinte a „legnagyobb magyar”, kihez képest Kossuth, Deák, Széchenyi csak másod-harmadrendű alakok. Ez a „titanszerű nagyság” (Trefort) eszközlője a nemzeti újjászülésnek. A barbár Magyarországot ő tette európai kultur államává.

Tisza Kálmánról véletlenül igen helyes bírálatot mond, olyanfélt, hogy a miniszterelnök afele közönséges modoru taktikus, kiknek az a fő törekvése, hogy pártjából kiöjjen minden előny akaratot, önálló értelmet, sőt még az ekesszólást is.

Enek a szépen lepingált mameluk-tábornak vezérére megteszi Priletsky Tádét, az országgyűlési ház folyosójának egyik józnu, komikus alakját.

Apponyi Albert grófról roppant sokat tart. Azt hiszi, hogy ha a gróf és Trefort kez fogának s a demokrata bagázsokat kihányják mindenünne; akkor fénykor derülne rá Magyarországra.

Ezek a fő-főbáklövők (leszámítva a Tiszáról mondott igazságokat) a könyvben; ezen kívül van még egy egész raj apróbb absurdum, amik együttesen igen-igen sokat rontanak a könyv tartalmának hiteltelenségén.

Es mindent a gróft kalauzólk konzervatív uraknak köszönhetjük.

Muzsák.

— Zichy Géza gróf Dr. Haller ellnökhez intézett leveleiben ígértetett tette, hogy a kultu regylet javára hangversenyt ad.

— Iskolai értesítők. Vettük a kisújszállási hat osztályu ev. ref. közepetanda értesítőjét az 1884—85-ik tanévről. Összeállította Keszi Hajdu Lajos igazgató. A tanintézet kormányzatát gyakorolja a fenntartó kisújszállási egyháztanács kebeléből választott iskolai tanács által. Tanárok: Vadas Gyula, Pólya Mihály, Illési János, Koncez Lajos, Keszi Hajdu Lajos. Tanulók létszáma mind az év végén 82, kik nemzetiség szerint mind magyarok voltak, vallásra nézve pedig 50 ref., 1 ágostai, 10 r.,

kath., 21 zsidó. Előmeneteire nézve jeles 10 jó 15, elégséges 49, elégtelen 8. A könyvtár 603 mából állott. Az intézet alapítókeje jelen leg 44,200 ftt. Az iskolai év kezdődik szept. 1-én, az első 4 napon történelem a beiratások 5. és 6-án pedig a javító vizsgák. Beküldetett továbbá szerkesztőségünkhöz a földmívelés-épar és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által segélyezett hononnai műfaragó szakiskola 1884—85. tanévi értesítője. A tanárok: Édes Gyula, Kárpáthy Gusztáv és Sarlay János voltak. A tanulók 3 csoportra voltak osztva s összes számuk 16 volt. Részletesen fel van számlálva az intézet felszerelése, végül közölve van a tanhelyiség alaprajza és berendezése.

— A trónörökös könyve illusztrációinak metszeteit a Morell tanár felügyelete alatt álló xilografiai intézetben már megkezdtek. A december hóban megjelenő két első füzet, melyek a bevezetést s a történelmi rész egy részét foglalják magukban, számos nagyérdéku képpel lesz illusztrálva. A bevezetés díszes kiállítást Benicz Gyula készítette s kivüle még az első füzetben Lieczennayer, Wagner, Mészöly, Telepy, Dörre, Keleti és Tölgyesi képei lesznek láthatók. A második füzet hasonlóképen kiváló művészek rajzaival lesz díszítve. Az első füzet képei már metszes alatt vannak s rövid idő alatt elkészülnek.

— Megjelentek „Gyógyók és homokszemek, Moiere Tartuile vigjátéka és előadásról” írta Molnár György. Ára 50 kr. Kapható szerzőnél Temesvárt a színháznál és Szegeden Burger és társa könyvkereskedésében. — Ugyanettől „Lear király trágédiája és előadásról” ára 50 kr. A nagy művész, ki művészetének emeletében is oly kitűnő, valódi szolgálatot tett a kis füzetek megírásának.

— Uj lap. Beküldetett szerkesztőségünkhöz a „Tanügyi lapok” című, minden hó 1-én és 15-én megjelenendő közöny 1-50 száma. Szerkesztő: T. o. n. c. s. z. t. a. v. Tartalma: Lapunk irányja. — Az elemi iskola olvasókönyveiről. L. Piller Györgytől. — Szabadka elemi iskolai tanügye 1884/5-ben. T. G. — Tanügyi mozgalmak: I.) A III. egyetemes tanitógyűlés végreható bizottsága Budapestén. II.) A bacs-bodroghmezei tanitótözlület. XIV. rendes közgyűlése Szabadkán. Előfizetési egy iskolai évre 3 frittal, felévre 1 frt 50 krral. A szellemi részt illető közlemények a szerkesztőhöz (S z a b a d k a, gymnasium), az előfizetési pénzek a kiadóhoz küldendők.

Közgazdaság.

— Budapesti sertésvásár. Kőbánya szept. 1. Az üzlet énk. — Magyar urasági öreg nehéz 45.—46.— fritt, magyar urasági fiatal nehéz 48.—48.50 fritt, magy. uras. fiatal közép 48.50—49.— fritt, magy. uras. fiatal könnyű —49.— fritt, magyar szedett közép 44.—45.— fritt, magyar szedett közép 46.—46.50 fritt, magy. szedett könnyű 46.—45.50 fritt, romániai átmeneti bakonyi nehéz 37.—38.— fritt, rom. átmeneti eredeti közép 38—38.50 fritt, szerbiai átmeneti nehéz 37.—37.50 fritt, szerb. átmeneti könnyű 39.50—40. fritt hízó a vasutól mázsálva 28.—30.— fritt, hízó 1 fél éves élőslulyban 4% —, hízó két éves élőslulyban —, fritt, makkos sertés élőslulyban, 46% levonással fritt. Az irak hizalt sertéseknél páronkint 45 kiló 6 1/2 os levonással métermázsánkint értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek adattak el a vevőknek, páronkint 3 arany várn fejében megértendők.

A kőbányai sertéskiállítás.

A kőbányai sertéskiállítás, mely az országos általános kiállítás keretén belül, csak-hogy más alkalmasabb helyen, rendeztetett, feltette érdekes a tömeges látogatótságnak örvendő nemcsak a szakértő, hanem a laikus közönség részéről is. A kiállítás melyhez kiterjedésre és változatosra hasonlít eddig nem volt alkalom láthatni, három egymástól területileg is elkülönített csoportokból áll és pedig:

- 1. A nemzetközi tenyész-sertéskiállítás
2. A mintahízó sertéskiállítás.
3. Az általános hizosertéskiállítás.
A legfontosabb csoport a nemzetközi tenyész-sertés kiállítás. Itt 68 kiállító 850 db sertést állított ki. Ezen kiállításban legerősebben vannak képviselve a nálunk is legnagyobb elterjedésnek örvendő úgynevezett hazai kondor sertések. Itt látjuk egymás mellett a híres tenyész-vidékek válogatott példányai a mezőhegyesi, „kisjenői, Bács-házyi-tele, Lovassy-féle, Szunyogh féle, Tisza-féle, Kenyeres-féle tenyésztekből. Ezekhez — melyek zsirfajták — csatlakoznak a hazai husosabb fajták, aztán a külföldi fajták, minők az angol berkshire és yorkshire, suffolk és az amerikai poland-khina fajta. Vegre ugyanezen kiállításban tarthatók a kereszttezek. A tenyész sertés kiállítást határozottan azon tudat tal hagyjuk el, hogy a mi hazai sertés tenyészésünk feladatának magaslatán áll és teljes o-kunk van büszkélkedni mezőgazdaságunk ezen ágával.

A minta hizosertés kiállítás on 29 kiállító vesz részt 4500 darabban. E kiállítás az első magyar serteshizaló részvénytársaság kalon telepen van elhelyezve. Emeli ezen kiállítás érdekességét ama körülmény, hogy az itt kiállított állatok a földmívelési miniszterium és az országos gazdasági egyesület felügyelete alatt hat hónap óta hizaltattak és időnként megmértek. Felette nagybecsű azonban e kiállítás a szakembere, a ki itt tiszta képet szereshet magának a különböző sertésfajok hizalási képességéről és egy

sz. rsmind a különféle hizalási módok eredményeiről.

A harmadik csoport az általános hizosertés kiállítás. A kőbányai sertésállomány 101 900 darab sertésállományból e kiállításban 48,000 darab sertés veszt részt. E sertések a tulajdoosok saját szállásában vannak elhelyezve, mely szállások bejáratait számok jelzik.

Általában véve a kőbányai sertéskiállítás igen szép és érdekes látványt nyújt. A tenyészsertések kiállításánál megtehető díjak, 1. tiszteleddi, a kiállításon vásárolt műbecsű tárgy, értéke 600 frank. 2. Tiszteleddi 400, hazai tenyésztekre: 1. penzdij 400, 2. penzdij 300, 3. penzdij 200, 4. penzdij 100, külföldi tenyésztekre: 1. penzdij 500, 2. penzdij 300, 3. penzdij 200 frank.

— Magyarország áruforgalmáról 1885-év ápr. hóban hivatalos összeállítás szerint a következő adatokat közölhetjük: Behozatal: Ausztriából 2103 darab és 800,051 métermázs, más államokból 24,452 db. és 507,922. métermázs tehát összesen 26,555 drb. és 1,307,973 méterm. Kivitel: Ausztriába 241,013 drb. s 1,634,414 mm más államokba 2,801,745 drb. s 531,138 mm, tehát összesen 3,042,748 drb. és 2,165,552 mm.

Törvényszék.

— Ervénytelennek nyilvánított házasság. Nagy feltűnést kelt Beesben a bécsi legfőbb itélőszék egy ítélete, mely Ebes-berg (Berg O. F.) ismert írónak Kiang Anna kisasszonnyal kötött u. n. erdélyi házasságát ervénytelennek nyilvánítja. Berg első nejét, mivel Beesben katolikus szertartás szerint kelt egybe, törvényesen elvált. A hetvenes évek végén Kolozsvárról elvette mostani nejét, miután előbb a református vallásra tert át. Berg ebben az időben osztrák állampolgár volt s csak két hétre a házasság után nyerte meg a magyar állampolgárjogot. 1880-ban ismét az államkötölkébe való fölvetélet kerte, s kérését teljesítették is. Ellelben azzal a kérésével, hogy második házasságából született gyermekei törvényesíttessenek a törvényszék elutasította. A legfőbb itélőszék kelyben hagyta ezt az ítéletet.

— Összülés a kurián. Tegnap délelőtt 10 órakor a kir. kuria, Szabó Miklós elnöklete alatt, teljes ülést tartott, melyen többek közt felolvasottat ő Felségének leirata is, melyben elismerését és köszönetét fejezi ki a kuriának a lefolyt évben kifejtett ügybuzgalmaért.

Apró-cseprő.

Óh az a láncc, mely lelkeket fűz együvé, csak akkor pattan el, midőn szeretet, barátság és érnny eláuljdnak s ezek tiszta kebelben nem súlydnak el.

Kölcsey. Meleg szertettel csiggyj a hon nyelvén; mert hazu, nemzet és nyelv három egymástól odhatatlan dolog, s ki ez utolsóból nem buzog, a két elsőért állozatra kész lenni néhczen fog!

Kölcsey F. Rablanczok a földi szenvedések, Melyeket csak a halál szakaszt; Rózsaszálak a gyönyörtücsgek, Melyeket egy ószi szél hereszényl!

Berzsenyi Dániel.

A közönség köréből *)

Tek. szerk. ur! Kedves leza lényom elhunyának alkalmával, becses lapjában mindok köszönetet mindazon rokoniainknak osmerőseimnek, kik tetemesen való megjelensékek bánatunk enyhitni s ziveskedek. El nem mulasz hatom tovább, hogy forró köszönetet ne mondjak Huszár Károly kereskedő urnak, mint a kitől leonyom hosszú és kinos szenvedése alatt nagylelkűség számos jelét tapasztaltunk.

Debreczen, 1885. szept. 1.

* Ezen rovatért melyben a közérdekű felszólalások díjazalau közöltenek, a szerkesztő csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelőséget.

Felölő szerkesztő: Gáspár Imre. Kírdő: Kutasi Imre.

Holnap, pénteken Vilmos Lajos sörasarnokában a Magyarai testvérek által ZENE-ESTÉLY tartatik. Kítlünó ételek és italokról gondo skodva van.

A bécsi wieden körház v. másodorvosa és Dr. Mos-tig egyet. tanár operateur v Assistentense

Dr. Balkanyi Ede orvos- sebész, szülész szemész-női és gyermekgyógyász.

Massage a legujabb tudományos szabályok szerint.

Rendel: 8-9, és 2-3-ig. Lakik: Nagyvárad-utca 2082. a megyeházszal szemben.

Fogorvos
Dr. Deák

(ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa)

fog- és száj-betegséget alaposan gyógyít.

odvas fogakata legkitünőbb anyagokkal töm (plombiroz.)

Egyes műfogakat és egész fogsorokat a legújabb amerikai légnymatu szerkezet szerint készít.

A fogkő vagy bármily lerakomány által ektelenné vált fogakat megtisztítja.

A használhatla ná lett fogakat és gyökereket eltávolítja

Rendel d e 9-12. és d u. 2-5 óráig naponta. Debreczen. piacz **VECSEY**-ház („Bika” szálloda és nagy Hotvan-utca közti soron).

Dr. Deák „antiseptikum” (fogor és szájvíz) a fogak és szájür tisztítására. Ára 60 kr. Főraktár: Göllt Nándor gyógyszerára a „Megváltóhoz”.

Kosztadásra vállalkozó kerestetik.

A debreczeni kir. gazdasági tanintézet pallagi telepén mintegy 80 tanulónak kosztal való ellátása, október elsejétől kezdve pályázat hirdettetik.

Vállalkozni kívánók irásbeli ajánlatukat, mely mellé 200 frt bánatpénz csatolandó, adják be legkésőbb szeptember hó 10-ig.

A vállalat feltételei megtekinthetők, valamint ez ügyben minden értesülés nyerhető a városban levő igazgatósági irodában d. e. 9-12. órák között.

Szép választékban található

arany, ezüst láncok,
melltűk és fülbevalók.
Köves és karika
GYŰRŰK,
férfi és női
medaillonok.
Ezüst evőeszközök
egy és több személyre.
Gyümölcs tálak.
kenyér kosarak
stb. stb.

Szöllősi György

ékszerész

Debreczenben

Kistemplom-Bazár 7-ik szám alatt ajánlja jól berendezett

arany, ezüst, ékszer és óra raktárát.

különösen saját készítésű legújabb divatu drágakő s a nélküli ékszereket

Férfi és női legkitünőbb szerkezetű genfi arany, ezüst remontoir óráit.

Nemkülönben: minden e szakmába tartozó czikkeket jótállás mellett

a legolcsóbb árakban.

Elvállalok mindenemű

ékszerművek készítését,

régi divatu ékszerek átalakítását.

Egyszerű és díszes monogrammok

vésését vagy készítését.

Mindenemű

javításokat

gyorsan s legolcsóbban

teljesítek.

27

27

27

Az iskolák beálltával a legolcsóbb s legdusabb választéku
ISKOLA TÁSKÁIT

ajánlja

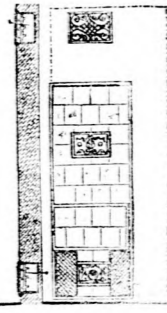
Tisztelettel,

BAUM MIKSA.

27

27

SWADLO FERENCZ BUDAPEST.

Gyára:

VII. ker. alsó erdő-sor
3. sz.

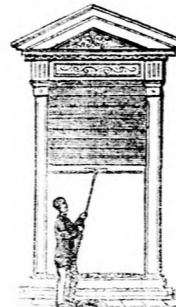
Ajánlja szabadalmazott, zajtalan, önmagukat felhuzó zárdőnyeit

hullámzott aczellemezű; továbbá szabadalmazott Blazieck- és Brecka-féle töltő és szellőztetési

valamint

kályhák; központi-fűtési berendezéseit,

saját szabadalma szerint, egy vagy több helyiség számára; mely utóbbiak különösen új építményeknél iskoláknál, kórházaknál, stb. szellőztetéssel, vagy szellőztet és nélkül, igen czél szerhen alkalmazhatók.

Ajánlja továbbá valamennyi az építési szakmába tartozó munkáit u. m. épületi-, mű- és szerkezeti lakatos munkáit.

Mintakártyák és költségvetések, ingyen és bérmentve.

KITÜNTETÉS
SZEGERD
éremére mmel
1876.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KITÜNTETÉS
SZÉKES-
FEHÉRVÁR
ezüstérem 1879.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

DEBRECZEN, Főpiacz. Sz. NAGY KÁROLY ház.

Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére; elvállal:

tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven, ét- bor- és árlapokat;

diszműveket arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkívántató

ROVATOZOTT IVEKET;

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászat köréhez tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számítatik

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő **DEBRECZEN** cz. hirlapban a legolcsóbban számítva közzé teszek.

KUTASI IMRE.
könyv- és könyomda-tulajdonos.

KITÜNTETÉS
LONDON

DEBRECZENBEN, FŐPIACZ, SZ. NAGY KÁROLY ház.

DISZOKLEVÉL
1871-ben.

Előzetes
Helyben
Egy év
Fél év
Nyolc év
Tíz év
A lap színes
den képmény
kék földszin
berendezés
Előzetes
TELEFON K.
CSÁTHY K.
Korábbi árak
Teljesen KÜLTÁN
nyomtatás

A m

Város
iránt nagy
s z á l ó n
a megoldás

Mi, m
ügyben foly
helyet melle
gos felszola
hasábjait.

A mi
— hogy gy
A kas

kaptuk;
— l-méte

„kaszáló kér
most már az
ezen sz. k. v
el magát, a

Meit e
katasztert, h
leg legyen k
mi a t i e d
peldul X. fiz
után járó szo
uri jogánál f
jog gyakorlat
a melyert X
szólag X. tul

Az uri
hirdetésével
nevezett „kis
dézma és t
Tehát Debrec
terheli, hogy
pótlási adó te
is volt a váro
sönyben.

De terh
szemben sem
nyi hát e
don a? Töke
nem végrende
nak vel; pelu
de meg sem
nemmel terhe
vált.

Továbbá
vére irva a k
szen szabad,
tulajdon való
e város lakos
arról, hogy m
az egyes közt
Be lett
tehát el kell
minden talpai
az hogy mely
birtok hitelte
városában ter
Igen, de
hetetlenség.

Annál fog
nem egyszel
pactálás lenne
nem: az ő s
s á g k o m o
r o z á s a, me
detne, gyűlne
folyna le min
avatása nélkül

Ez a m
emberrel vagy
ilyen közérdek
a mai korban
minek pedig id
mint olyan, ig
egymás elleni
megengedni.

Azért ug
közönség gyűj
illő. — Ha g
k o d á s s z e
vezesse abba,
egy forma
letvén a dolgo